

En nom de Déu

L'islamisme és la prova última del fracàs de la majoria de règims instaurats als països de cultura musulmana. Creix entre les runes de les ideologies importades.

“L'islam és la solució”, aquest missatge clar, simple, se sent a ritme de martell com el principal argument dialèctic de l'oposició en la majoria de països que comparteixen una cultura musulmana dominant. És música a les orelles d'una població econòmicament depauperada, sotmesa a règims autoritaris, a administracions corruptes, i cansada d'una llarga història d'importacions ideològiques fracassades des de la fi de l'època colonial.

Des de l'Iran dels imams fins a la Turquia atlantista, passant per l'Egipte i la Jordània moderats, o la desesperació de Gaza, la lluita per imposar els valors islamistes és tan intensa com diferents són les circumstàncies i els països on es produeix. A Algèria s'ha arribat al paroxisme de l'enfrontament, amb grups radicalitzats fins a extrems desconeguts fins ara, que s'han transformat alhora en la justificació última de la perpetuació del règim militar que els combat.

Aquests intents per a imposar els presumptes valors tradicionals de l'islam es nodreixen sempre d'una mateixa circumstància: la frustració social. La base islamista, la constitueixen els milions de “desheretats” que s'amunteguen als suburbis de les ciutats. Però els dirigents surten de les universitats: són metges, advocats, mestres que busquen una sortida alternativa al frau d'uns règims desprestigiats.

És difícil de conèixer l'islamisme. Només ens arriben les mances algerianes, els assassinats de turistes, com el de fa deu dies al Caire, els suïcides d'Hamas que maten a Israel, la legislació exòtica dels imams. Però, per a

molts musulmans, és tota una altra cosa. I ho definia molt gràficament un dirigent d'Hamas a Gaza, el pediatre Mahmud Zàhar: “Els (es referia tant a Israel com a l'Entitat Palestina) tenen la policia, l'exèrcit, les presons; però som nosaltres els qui ajudem el poble: tenim escoles, ambulatoris, mesquites, fundacions d'ajut a vídues, discapacitats, orfes”.

Efectivament, la penetració islamista comença on fracassa l'estat. El suplanta, vol constituir-se en la seva alternativa social. Gaza (60% de desocupació) n'és un cas paradigmàtic, però Egipte n'és un de molt similar. No és en va que els grups terroristes islamistes proven d'acabar d'asfixiar els estats on actuen. És el cas del turisme a Egipte, de la indústria dels carburants a Algèria, del procés de pau a l'Entitat Palestina.

Turquia compleix molts dels requisits per a ser l'esglaó següent. País musulmà, no àrab, és membre de l'OTAN, però es veu sistemàticament marginat de la Unió Europea pel factor cultural. És un país que va ser forçat al laïcisme per la revolució dels anys 20 de Mustafà Kemal, anomenat Atatürk (pare dels turcs); una revolució en què continua compromès l'establishment militar dominant. És un etern aspirant al progrés econòmic, a treure els beneficis de la seva desculturalització, sempre mirant occident. Però Turquia continua balancejant-se entre aquests dos mons, sense treure'n l'entrellat.

A poc a poc, però sense pauses, Turquia ha anat virant cap a l'islam. De fet, ara el primer grup parlamentari ja és el del Partit del Benestar, de signe islamista, que dirigeix Nekkmettin Erbakan,

ARXIU / EFE

l'home que va arribar a ser primer ministre fins que les pressions dels militars el van obligar a dimitir el juny. Ara el seu partit pot arribar a ser il·legalitzat aquesta mateixa tardor, com va passar a Algèria amb els islamistes del Front Islàmic de Salvació. Erbakan ha jugat també la carta de crear una xarxa de serveis socials començant per les escoles alcoràniques, i ara la seva marginació podria costar revoltes populars difícils de controlar sense un cop d'estat.

La força no és la solució. Els islamistes invoquen el nom de Déu per utilitzar-la i sempre resulta un argument més poderós el paradís imaginari que no pas l'infern palpable dels suburbis metropolitanos. L'islamisme –el fonamentalisme religiós en general– només es pot combatre amb la regeneració ideològica i social. La història del cristianisme pot donar-ne fe.

Joan Roura

Protesta a Gaza contra el tancament dels territoris palestins decretat pel govern israelià l'agost passat. La taxa d'atur del 60% en aquest territori ocupat constitueix un brou de cultiu ideal per a la penetració islamista.